

**Sote-hyvinvointialueiden rahoitus ja sen vaikutus kaupungin meno- ja tulopohjaan sekä Sosterin talousarvion toteutuma ja vuoden 2022 talousarviokehys**

KH § 341

**Selostus:**

Sote-hyvinvointialueet aloittavat 1.1.2023. Sote-uudistus vaikuttaa todella merkittävästi kuntien tulopohjaa heikentävästi, koska kunnilta siirretään hyvinvointialueelle suurin osa vero- ja valtionosuustuloista. Kuntien tulopohjasta siirretään kahden edellisen vuoden sotemenojen suhteessa vero- ja valtionosuustuloja hyvinvointialueelle. Tämä tulonsiirtomekanismi on erittäin suuri ongelma Savonlinnan kaupungin tulopohjalle, koska Savonlinnan kaupungin sotemenot ovat valtakunnan korkeimmat ja hyvinvointialueiden rahoituksen toimeenpanon jälkeen kaupungille on riski jäädä erittäin iso rahoitusvaje. Hyvinvointialueen voimaantulon jälkeen peruskuntien edellytykset talouden sopeuttamiseen heikkenevät merkittävästi ja Savonlinnan kaupungin mahdollisuudet rahoittaa jäljellejääviä palveluita ovat hyvin niukat.

**Sote -uudistuksen rahoituksen vaikutus Savonlinnan kaupungin taloudelliseen tasapainotilaan**

Savonlinnan kaupungin toimintamenoista sote-menojen osuus on noin 68 %. Mitä enemmän Savonlinnan kaupungin sote-ostomenot ja niiden suhteellinen osuus kaupungin toimintakuluista kasvaa vuoden 2022 loppuun mennessä, sitä heikompi tulee Savonlinnan kaupungin rahoitus pohja olemaan hyvinvointialueiden voimaannpanon jälkeen.

Vuoden 2021 sosiaali- terveyspalvelujen ostomenot ovat ylittymässä kaupungin talousarvioon nähden Sosterin antaman tp2021 arvion perusteella yli 8 miljoonaa euroa. Sosterin vuoden 2022 talousarvioraami Savonlinnan kuntalaskutuksen osalta alustavan ilmoituksen mukaan tulisi olemaan noin 151,5 miljoonaa euroa. Kaupungin sote -ostopalvelumenojen kustannuskehitys vuoden 2022 loppuun mennessä tulee tarkoittamaan sitä, että kaupungin tulopohja on erittäin niukka toimintakulujen kattamiseen vuoden 2023 alusta lukien. Valtakunnan kalleimpien sote -kustannusten johdosta kaupungille jää pysyvä rahoitusvaje, kun kaupungin omalle vastuulle niistä jää 40 %, kun valtakunnan tasolla siirtyvät sote-kustannukset on tasattu. Kaupungin tulevan rahoitusaseman turvaamiseksi on sote -ostomenoja saatava kustannustehokkaammaksi niin, että kaupungin tulevaisuus turvataan.

Valtuusto on asettanut Sosterille kustannustehokkuustavoitteita kaupungille kohdentuviin sote-kustannuksiin vuodesta 2013 alkaen:

ajalle 2013 – 2019 n. 1,6 - 1,9 miljoonaa euroa / vuosi ja ajalle 2020 – 2022 yhteensä - 8 miljoonaa euroa, mitkä tavoitteet eivät ole toteutuneet.

Sote -ostopalvelujen kustannustehokkuustavoitetta tukee FCG:n vuonna 2020 tekemä vertailulaskelma Savonlinnan ja Mikkelin järjestämien sote-palvelujen ja kaupunkien oman palvelutuotannon osalta. Laskelma osoitti, että mikäli sote-palvelut järjestettäisiin/tuotettaisiin Savonlinnassa yhtä kustannustehokkaasti kuin Mikkelissä Savonlinna säästäisi sote-palveluostoissa (tarve- ja ikävakioitu) noin 13 miljoonaa euroa vuodessa. Vastaavasti mikäli Mikkelin tuottaisi sivistyspalveluiden, teknisten palveluiden ja hallinnon palveluiden yhtä kustannustehokkaasti kuin Savonlinna säästäisi Mikkelin vuositasolla 22 miljoonaa euroa. Edellä mainittu laskelma tuo selkeästi esille sen, että Savonlinnan kaupungin omasta palvelutuotannosta ei ole otettavissa talouden sopeuttamistoimenpiteitä, joilla turvattaisiin kaupungin rahoitusasema hyvinvointialueiden voimaannuttamisen jälkeen.

Sulkava ja Rantasalmi ovat samaan aikaan siirtäneet sotepalvelut pois Sosterilta ja saavuttaneet näin huomattavan kustannustehokkuuden parantumisen. Sulkavan kunta on vuodesta 2017 alkaen säästänyt ulkoistussopimuksen ansiosta noin 2 miljoonaa euroa. Myös Rantasalmen on arvioinut säästäneensä noin pari miljoonaa euroa. Tämän vaikutus Sulkavan ja Rantasalmen tuloveroprosentteina on noin 5 tuloveroprosenttiyksikköä.

Mikäli sotepalveluiden kustannustehokkuutta saadaan parannettua esimerkiksi 5 miljoonaa euroa vuoden 2022 loppuun mennessä kaupungin rahoitusasema vuositasolla paranisi pysyvästi noin 3 miljoonaa euroa. Jos kustannustehokkuutta ei saada syntymään niin kaupungin rahoitusasema heikkenee pysyvästi vuositasolla noin 5 miljoonaa euroa.

Vt. kuntayhtymäjohtaja Tavi on kutsuttu kaupunginhallituksen kokoukseen antamaan kaupunginhallitukselle selvityksen kuntayhtymässä tilinpäätösennusteesta vuodelle 2021 ja raamista vuodelle 2022 sekä käynnissä olevista talouden sopeutuksista ja niiden vaikutuksista kaupungin sote-ostopalvelujen kustannustasoon vuonna 2021 ja 2022. Lisäksi selvitystä miten Sosteri toteuttaa Savonlinnan kaupungin talousarviopäätöstä.

Kokousmateriaalina sotekustannuksia kuvaavia tilastoja.

(valmistelu: talousjohtaja Petriläinen puh 044 417 4096)

### **Kaupunginjohtajan esitys:**

Kaupunginhallitus kuulee Sosterin johtajaa siitä miten, Sosteri on

edennyt kaupunginvaltuuston asettamien kustannustehokkuustavoitteiden toteuttamisessa ja saavuttamisessa.

**Käsittely**

Esteellisenä kokouksesta poistui Sanna Metsälä (HallL 28 § 1 m. 5 k). Kokoukseen saapui tämän asian käsittelyn ajaksi varajäsen Fanni Hollström-Mikkonen.

Kaupunginhallitus kuuli vt. kuntayhtymäjohtaja Saara Tavia ja talousjohtaja Arja Petriläistä.

Kaupunginjohtaja täydensi esitystä seuraavasti:  
Jatketaan neuvotteluita Sosterin kanssa toimenpide-esitysten toteuttamiseksi siten, että Sosteri pääsee Savonlinnan kaupunginvaltuuston päättämään talousarvioraamiin.  
Toimenpide-esityksissä tarvitaan esitysten talous-, palvelu- ja henkilöstövaikutukset. Neuvottelut käydään myös Mikkelin kaupungin ja Essoten kanssa toimenpiteiden koordinoimiseksi.

**Päätös:**

Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan täydennetyn esityksen.